

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆ (ՀԱԵՄ)
ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH
YOUTH ASSOCIATION (ACYA)**

**ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐ
ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ՊԱՏԱՆԵԱՅ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ,
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ, ԴՊՐԱՅ, ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՅ ԴԱՍԵՐՈՒ, ԵՒ
ՍՈՒՐԲ ԳՐԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐՈՒ**

Ա. ՄԱՍ

1.- ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ ՀԻՆ ԵՆ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

**ա.- Աշխարհի Ստեղծագործութենէն մինչեւ Իսրայէլացւոց
Եգիպտոս Մուտքը**

- Աշխարհի Ստեղծագործութիւնը
- Կայէն եւ Աբէլ
- Զրհեղէղը
- Աբրահամ, Իսահակ, Յակոբ եւ Եսաւ, Յովսէփի Գեղեցիկ

բ.- Իսրայէլացւոց Եգիպտոսէ Ելլելէն մինչեւ Մովսէսի Մահը

- Իսրայէլացիք Եգիպտոսի Մէջ
- Ելքը Եգիպտոսէ
- Իսրայէլացիք Անապատի Մէջ
- Մովսէսի սակաւ Օրէնքներ

գ.- Դատաւորաց Շրջան: Յետուէն Մինչեւ Սամուէլ

- Իսրայէլացիք Կը Գրաւեն Քանանու Երկիրը
- Դատաւորներու Տիրապետութեան Շրջան
- Դատաւորներու Նշանաւոր Գործերը

դ.- Սկիզբը Թագաւորութեան մինչեւ Բաբելոն Գերութիւնը

- Սաւուղի Թագաւորութիւնը
- Դաւիթ եւ Սողոմոն
- Թագաւորութիւն Իսրայէլի
- Թագաւորութիւն Յուդայի

- Թագաւորութեանց Անկումը Եւ Ժողովուրդին Կրօնական Կեանքը

Ե.- Բարեյական Գերութեան Շրջան Եւ Վերադարձ Երուսաղէմ Ու Տաճարի Շինութիւնը

- Հրեայ Երիտասարդներուն Իմաստութիւնը Բարեյունի Մէջ
- Երեք Հրեայ Երիտասարդներու Հաւատքի Դիւցազնութիւնը
- Դանիէլի Դէմ Դաւաճանութիւն Եւ Շուշանի Անմեղութիւնը
- Եսթերի Ազգասիրական Արարքը
- Եզեկիէլի Տեսիլը Եւ Բարեյունի Միջավայրին Ազդեցութիւնը Հրէից Վրայ

զ.- Երուսաղէմի Եւ Տաճարի Վերստին Շինուելէն Մինչեւ Յիսուսի Ժամանակը

- Հրէից Գերութենէն Դարձն Ու Տաճարին Շինութիւնը
- Երուսաղէմի Պարիսպին Վերաշինութիւնը
- Յուդա Մակարէի Կրօնական Դիւցազնութիւնը
- Հրէից ազգային Կեանքը Գերութենէն Ետք
- Քրիստոնէութեան Համար Աշխարհի Պատրաստութիւնը

է.- Յիսուսի Ծնունդն Ու Պատանեկութեան Շրջանը

- Յովհաննէս Մկրտիչ
- Յիսուսի Ծննդեան Պարագաները
- Յիսուսի Մանկութեան Ու Երիտասարդութեան Շրջանը
- Յիսուսի Մկրտութիւնն Ու Սատանայէն Փորձուիլը

ը.- Յիսուսի Հանրային Պաշտօնավարութիւնն Ու Հիմնական Ուսուցումները

- Յիսուսի Պաշտօնը Իբրեւ Մեսիա
- Յիսուսի Առաքեալները
- Յիսուսի Հիմնական Վարդապետութիւն Ուսուցումները
- Յիսուսի Երկրորդական Ուսուցումները

թ.- Յիսուսի Առականերն Ու Անոնց Մեկնութիւնը

- Յիսուսի Առակաները
- Առականերու Ներքին Իմաստը

- Ինչպէ՞ս Պէտք է Առակաները Մեկնել

Ժ.- Յիսուսի Հրաշքներն Ու Անոնց Նշանակութիւնը

- Հրաշքներուն Շարժառիթը Եւ Անոնց Տրուած Անուններ
- Յարուսթեան Եւ Զանազան Հրաշքներ
- Հրաշքը Եւ Բնութեան Օրէնքները

Ժա.- Յիսուսի Խաչելութեան Շարժիթը, Յարուսթիւնն Ու Համբարձումը

- Յիսուսի Հանդէպ Հրէից Ատելութեան Պատճառները
- Յիսուսի Խաչելութիւնը
- Յիսուսի Յարուսթիւնը
- Յիսուսի Համբարձումը

Ժբ.- Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ Հիմնարկութիւնը

- Պենտեկոստէի Դէպքը
- Պետրոսի Դերը Եկեղեցւոյ Մէջ
- Պօղոսի Քրիստոնէութեան Դարձը
- Պօղոսի Մատուցած Ծառայութիւնը Եկեղեցւոյ

Բ. ՄԱՍ

2.- ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

ա.- Հայոց Ծագումը

- Հայերու Կրօնքը Քրիստոնէութենէ Առաջ
- Միաստուածեան Կրօններ

բ.- Քրիստոնէայ Հայաստան

- Քրիստոնէութեան Մուտքը Հայաստան
- Ս. Թադէոս Եւ Ս. Բարթողիմէոս Առաքեալներ
- Առաքեալներու Յաջորդները
- Նախագրիգորեան Դէպքեր
- Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ
- Ս. Հռիփսիմէ Եւ Իր Ընկերուհիները
- Քրիստոնէութեան Յաղթանակը
- Հակաքրիստոնէական Հայածանքներ
- Նիկիոյ Ա. Տիեզերական Ժողովը
- Հայաստան Պարսից Լուծին Տակ
- Արաբական Արշաւանքը

- Հայաստան Բազրատունեաց Թագաւորութեան Ժամանակ
- Խաչակիրներու Շրջանը եւ Հայերը
- Հայերը Սփիւռքի Մէջ
- Հայրապետական Աթոռին Տեղափոխութիւնը Դարերու Ընթացքին

դ.- Հայ Եկեղեցւոյ Ներկայ Վիճակը

- Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւնը Ս. Էջմիածին
- Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը յԱնթիլիաս
- Երուսաղէմի Ս. Տեղեաց Պատրիարքութիւնը
- Թրքահայոց Պատրիարքութիւնը Կոստանդնուպոլիս
- Միջին Արեւելքի, Եւրոպայի, Արեւմտեան Երկիրներու Հայ Գաղթօ-ճախները

դ.- Մեր եւ Օտար Եկեղեցիներու Միջեւ Եղած Տարբերութիւնները

- Լատին Կամ Կաթոլիկ Եկեղեցի
- Արեւելեան Ուղղափառ Եկեղեցիներ
- Անկլիքան Եկեղեցի
- Բողոքական Կամ Աւետարանական Եկեղեցիներ

ե.- Հայ Յարանուանութիւններ

- Հայ Բողոքական Եկեղեցի
- Հայ Կաթոլիկ Եկեղեցի

զ.- Աղանդներ

- Հին եւ Նոր Աղանդաւորական Շարժումներ
- Մորմոնականութիւն
- Եհովայի Վկաներ
- Շաբաթապահներ

Գ. ՄԱՍ

3.- ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՄ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԴԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

- Քրիստոնէական Կրօն
- Աւանդութիւն եւ Աստուածաշունչ
- Աստուած
- Ս. Երրորդութիւն
- Հրեշտակներ

- Սատանան
- Մարդը
- Նախահայր Ադամ ու Եւա
- Մարդուն Անհնազանդութիւնը եւ Սկզբնական Մեղքը
- Մարդուն Ֆիզիքական եւ Հոգեկան Երկեակ Բնութիւններու Կազմա-խօսութիւնը
- Մեռելոց Կամ Ննջեցելոց Յարութիւնը
- Վերջին Դատաստան
- Դրախտ եւ Դժոխք –յաւիտենական կեանք, պատիժ-վարձատրութիւն
- Յիսուս Քրիստոս Մեր Փրկիչը
- Մարդեղութեան Խորհուրդը
- Փրկագործութեան Խորհուրդը
- Քրիստոսի Յարութիւնն ու Համբարձումը
- Ս. Հոգի –պարգեւներ, շնորհքներ
- Քրիստոնէական Բարոյախօսութիւն
- Տասնարանեայ Պատուիրաններ
- Եօթը Առաքինութիւններ եւ Եօթը Մոլորութիւններ

Դ. ՄԱՍ

4.- ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՆ

- Եկեղեցին եւ Եօթը Խորհուրդները
- Քրիստոսի Եկեղեցին
- Հայց. Առաքելական Ընդհանրական Ս. Եկեղեցի
- Հայոց Առաջին Եկեղեցին
- Հայ Եկեղեցւոյ Նուիրապետութիւնը
- Հայ Եկեղեցւոյ Պաշտօնն ու Առաքելութիւնը
- Պահեցողութեան Օրեր
- Որո՞նք են Եկեղեցւոյ Սուրբերը
- Ի՞նչ Կը Հասկնանք Խորհուրդ Ըսելով
- Մկրտութիւն
- Դրոշմ
- Ապաշխարութիւն
- Հաղորդութիւն –Ս. Պատարագ
- Զեռնադրութիւն
- Պսակ կամ Ամուսնութիւն
- Կարգ Հիւանդաց
- Ի՞նչ է Աղօթքը

- Աղօթքի Տեսակները

Ե. ՄԱՍ

5.- Ծէս, ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

- Ծէսի բնոյթը եւ Ըմբռնումը Քրիստոնէական ու Հայ Եկեղեցւոյ Մէջ
- Եօթը ժամերգութիւններ
- Զանազան Առթիւ Կատարուած Արարողութիւններ
- Ննջեցելոց Հոգեհանգիստ
- Բարեպաշտական Սովորութիւններ, Աւանդութիւններ – Խաչակնքել, խոնկ ծխել, մոմ վառել, տնօրհնէք, մատաղօրհնէք, ուխտագնացութիւն, իւղագին, գերեզմանօրհնէք եւլն.:

Զ. ՄԱՍ

6.- ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՏՕՆԵՐ, ՏԱՂԱՒԱՐՆԵՐ, ՍՈՒՐԲԵՐ Թ՛Է ԱՇԽԱՐՀԻԿ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ա.- Ս. Գրոց Հին Ուխտի Սուրբեր եւ Մեծ Դէմքեր

- Նոյ Նահապետ
- Աբրահամ
- Իսահակ
- Յակոբ
- Յովսէփ
- Մովսէս
- Մարիամ Քոյր Մովսէսի
- Յեսու
- Հռութ
- Դաւիթ
- Սողոմոն
- Եղիա
- Եսայի
- Երեմիա
- Եզեկիէլ
- Դանիէլ
- Յոր

- Եսթեր
- Եգրաս
- Նէեմիա

բ.- Ս. Գրոց Նոր Ուխտի Սուրբեր

- Ս. Կոյս Մարիամ Աստուածածին
- Յովհաննէս Մկրտիչ
- Պետրոս
- Մարիամ՝ Ղազարոսի Մայրը
- Ստեփանոս
- Տարիթա
- Պօղոս
- Լիդիա
- Պրիսկիլէ
- Տիմոթէոս

գ.- Քրիստոնէական եւ Հայ Եկեղեցւոյ Սուրբեր, Եկեղեցական Դէմքեր

- Ս. Սանդուխտ Կոյս
- Ս. Հռիփսիմէ Կոյս
- Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ
- Ս. Աշխէն Թագուհի
- Ս. Խոսրովադուխտ
- Ս. Մեծն Ներսէս
- Ս. Սահակ Պարթեւ
- Ս. Մեսրոպ Մաշտոց
- Ս. Վարդան Մամիկոնեան
- Ս. Յովսէփ Կաթողիկոս Հողոցմեցի
- Ս. Ղեւոնդ Երէց
- Ս. Շուշանիկ
- Ս. Յովնան Իմաստասէր
- Ս. Գրիգոր Նարեկացի
- Ս. Ներսէս Շնորհալի
- Ս. Գրիգոր Տաթեւացի
- Ս. Յովհաննէս Օձնեցի
- Ս. Ներսէս Լամփրոնացի
- Մովսէս Տաթեւացի
- Գրիգոր Շղթայակիր
- Սիմոն Երեւանցի

- Ներսէս Աշտարակեցի
- Գէւորգ Դ. Կաթողիկոս
- Մկրտիչ Խրիմեան
- Վազգէն Ա. Կաթողիկոս
- Գարեգին Ա. Կաթողիկոս
- Արամ Ա. Կաթողիկոս Կիլիկիոյ

դ.- Հինգ Մեծ Տաղաւար Տօներ

- Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն
- Ս. Յարութիւն, Զատիկ
- Վարդավառ, Այլակերպութիւն
- Վերափոխման Ս. Աստուածածնի
- Վերացման Ս. Խաչ

ե.- Ազգային Եկեղեցական Յիշատակելի Տօնախմբութիւններ

- Մեծ Պահք
- Աւագ Շաբաթ
- Հոգեգալուստ
- Մայրերու Օր
- Գոհաբանական Օր
- Ս. Վարդանանց
- Ապրիլեան Եղեռնի Յեղասպանութեան Յիշատակութիւն
- Ս. Թարգմանչաց, Մշակոյթի Ամիս

է. ՄԱՍ

7.- ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐ, ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՏԱՐԱԶՆԵՐ ԵՒ ՍՊԱՄՆԵՐ

(Տէս Մաղաքիա Արքեպիսկոպոսի «Ծիասական Բառարան»ը, կամ Տ. Թորգոմ Սարայտարեանի “The Symbolism of The Ecclesiastical Vestments and Vessels” Գրքոյկը):

Ը. ՄԱՍ

8.- ԱՂՕԹՔՆԵՐ, ՍԱՂՄՈՄՆԵՐ, ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ ՈՒ ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

Թ. ՄԱՍ

9.- ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐԸ

Ժ. ՄԱՍ

10.- ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ՊԱՏԱՆ-ԵԱՑ ԽՈՒՄԲԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ, ԾՐԱԳԻՐՆԵՐ ՄՇԱԿԵԼՈՒ ԵՒ ՋԱՆՈՆՔ ԵԿԵՂԵ-ՑԱՆՈՒԷՐ ԿԵԱՆՔԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԵԼՈՒ, ՄՂԵԼՈՒ

ա.- Դաստիարակչական Ծրագիրներ

- Leadership For Youth Ministry (a resource booklet)
- Teaching Junior Highers
- You Can Teach High Schoolers
- “How to Build Good Relationships With Young People And Guide Them Into Life-changing Responses to God and His Word” (Tarbell’s Teacher’s Guide)
- Biblical Guide For Scriptural Themes, Bible Lessons and Bible Readings
- Major Bible Themes

բ.- Միջնակարգ եւ Երկրորդական Կարգի Պատանեաց Խումբերու Միօրեայ, Երկօրեայ թէ Եռօրեայ Համագումարներ եւ Ճամբարներ Ծրագրելու եւ Կազմակերպելու Շուրջ Գիտելիքներ, Ծանօթութիւններ

- ՏԷՍ Youth Retreats

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ ԵՒ ՈՒՍԱՆԵԼԻ, ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

- Գրիգոր Սարաֆեան, «Պատմութիւն Հին եւ Նոր Ուխտի», «Ս. Գրոց եւ Հայց. Եկեղեցւոյ Մեծ Դէմքեր»
- Եղիշէ Քհնյ. Գասպարեան, «Հայոց Ս. Եկեղեցին»
- Պետրոս Քհնյ. Գասարճեան, «Հայ Առաքելական Եկեղեցին եւ Իր Վարդապետութիւնը»
- Բաբգէն Կաթողիկոս, «Քրիստոնէական»
- Մաղաքիա Արք. Օրմանեան, «Ծիսական Բառարան»
- Շահէ Վրդ. Աճէմեան, «Քրիստոնէական»
- Նախագիծ Հայ Եկեղեցւոյ Կրօնական Գիտելիքներու (Քաղուածք կրօնական դասագիրքերէ)

- Patriarch Torkom Koushagian, “Saints And Feasts of The Arm. Church”
- Hagop Nersoyan, “Stories From The History of The Arm. Church”
- Archbishop Shnork Kaloustian, “Saints And Sacraments”
- Key Elements of The Christian Faith *Կրօնքի եւ Եկեղեցիի Մասին Ամփոփ Գիտելիքներ Հարցում-պատասխաններով, Գահիրէ, 2003*
- Archbishop Khoren Narbey, “A Catechism of Christian Instruction”
- “Sacraments and Prayers of The Armenian Church”, Diocese of the Armenian Church, Inc.
- *Գարեգին Եպս. Խաչատուրեան (Տրապիզոնի) «Աշխարհի Լոյսն Ի Հայս», Ա եւ Բ. հատորներ*